ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การประกอบสร้างอุดมการณ์ทุนนิยมในละครโทรทัศน์ไทย

ผู้เขียน นางสาว ปณิสญา อธิจิตตา

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ภูพายัพ ยอดมิ่ง

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality) เกี่ยวกับอุดมการณ์ทุนนิยมในละครโทรทัศน์ไทย โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับอุดมการณ์ทุนนิยมที่สอดแทรกในเนื้อหาละครโทรทัศน์ 2) เพื่อศึกษาถึงการรับรู้และอิทธิพลของอุดมการณ์ทุนนิยมที่สอดแทรกในเนื้อหาละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้รับสาร

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกคือการศึกษา “ตัวสาร (Message)” เป็นการศึกษาเนื้อหาละครโทรทัศน์กรณีศึกษาที่ได้รับความนิยมทางช่องฟรีทีวี ได้แก่ ละครเรื่อง ดอกส้มสีทอง (ช่อง 3), ตลาดอารมณ์ (ช่อง 5) และ ค่าของคน (ช่อง 7) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ส่วนที่สองคือการศึกษา “ผู้ส่งสาร (Sender)” คือผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) และส่วนที่สามคือการศึกษา “ผู้รับสาร (Receiver)” ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การศึกษาผู้รับสารซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ / นักวิชาการจากหลากวิชาชีพ โดยวิธีการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Interview) 2) การศึกษาผู้รับสารซึ่งเป็นผู้ชมละครโทรทัศน์จากหลากวิชาชีพ โดยใช้แบบสอบถาม

การศึกษา “ตัวสาร” พบว่า ละครโทรทัศน์มีการสอดแทรกอุดมการณ์ทุนนิยมใน 4 ด้าน ได้แก่ อุดมการณ์ชนชั้น (Social Class Ideology) อุดมการณ์เงินตรานิยม (Moneyism) อุดมการณ์วัตถุนิยม (Materialism) และอุดมการณ์บริโภคนิยม (Consumerism) โดยเฉพาะอุดมการณ์เงินตรานิยมและอุดมการณ์ชนชั้นมีการนำเสนอมากที่สุด

การศึกษา “ผู้ส่งสาร” พบว่า ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ไม่ได้เป็นผู้ประกอบสร้างอุดมการณ์ทุนนิยมในละครโทรทัศน์ ทั้งนี้เพราะอุดมการณ์ทุนนิยมได้สอดแทรกอยู่ในบทประพันธ์ ละครได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ทำหน้าที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมทุนนิยมในโลกความเป็นจริง และมองว่าการนำเสนอละครที่สอดแทรกอุดมการณ์ทุนนิยมไม่มีผลลบต่อผู้ชม

การศึกษา “ผู้รับสาร” พบว่า ผู้ชมละครเห็นด้วยว่าละครโทรทัศน์มีการสอดแทรกอุดมการณ์ทุนนิยมในระดับมาก ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ชมทั้งในแง่ประโยชน์และโทษ ในแง่ประโยชน์เช่น การเป็นแรงบันดาลใจ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต การรู้เท่าทันโลกทุนนิยม ข้อเสียเช่น การเลียนแบบแฟชั่นดารา การใช้เงินฟุ่มเฟือย การให้ความสำคัญกับวัตถุและการบริโภค นอกจากนี้ผู้ชมละครยังเห็นว่าอุดมการณ์ทุนนิยมในละครโทรทัศน์มีผลร้ายต่อผู้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนในแง่ของการเลียนแบบพฤติกรรม ซึ่งเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ไม่ดีให้แก่เด็ก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Social Construction of Capitalism in Thai Dramas

Author Ms. Panisaya Atijitta

Degree Master of Arts (Communication Studies)

Thesis Advisor Associate Professor Phupayap Yodming

ABSTRACT

The research aimed to study the social construction of reality under the ideology of capitalism in Thai dramas. The objectives were as follow; 1) to analyze the social construction of reality on the ideology of capitalism based on the content of Thai dramas, and 2) to demonstrate the perception and effects of the ideology of capitalism on audience's behaviors.

This qualitative research consisted of 3 parts of methodology. The first part was the study of "message" manifest in the content of the selected Thai dramas popular on Thai free T.V. channels including "Dok-Som-See-Thong" (channel 3), "Ta-Lard-A-Rom" (channel 5), and "Kha-Khong-Khon" (channel 7). Textual analysis was implemented in this study. The second part was the study of "senders" or the drama script writers by in-depth interviewing. The third part was the study of "receivers" divided into 2 procedures including the study on professionals or specialists in various fields by focused group interviewing and the survey on the attitudes from general audience in various occupations by using the questionnaire.

The results of the study revealed that, from the study of "message," there were 4 concepts of the ideology of capitalism on Thai dramas including social class ideology, moneyism, materialism, and consumerism. The concepts of moneyism and social class ideology were the crucial factors for the pervasiveness of capitalism.

According to the study of "senders" it was clear that the drama script writers were not the person adding the concepts of the ideology of capitalism on drama scripts. It was, in fact, because the concepts of the ideology of capitalism had been already composed in the novels. The script writers thought that the drama was regarded as the mirror reflecting the real world of capitalist

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

society (social reality) and the presence of the ideology of capitalism on drama had no negative effects on the audience.

From the study of "receivers" it was found that the audience agreed that there was the ideology of capitalism in Thai dramas in high range. It affected the audience's behaviors in both positive and negative ways. In the positive ways, it resulted in being an inspiration, being a good model for life, being wise in capitalist world. In the negative ways, it resulted in the imitation of star's fashion, being extravagant in terms of using money, and material and consumer addiction. Additionally, the audience thought that the ideology of capitalism in dramas caused a number of Thai children to imitate behavior from the characters and this might lead to the negative habit cultivation.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved